

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljskih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdaje 12.—
Za pol leta, četrta leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Naročnina se prodaja v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdaje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Brzljajna in telefonična poročila.
(Novejša vesti.)

Ljubljana 9. Na večerajšnji dopolnilni volitvi velikoposestva v deželni zbor je bil z vsemi oddanimi glasovi izvoljen grajskičak Anton Uhm.

Dunaj 9. Med mnogobrojimi predmeti, ki so na dnevnem redu prihodnje seje zbornice poslancev, nahaja se tudi poročilo proračunskega odseka glede razširjenja pristanišča v Trstu.

Dunaj 9. Z Cetinja poročajo: Tukajšnji sedanji minister-rezident Kueynski se ne vrne več na svoje mesto, ampak dobi mesto avstro-ogerskega poslanika v Rio de Janeiro, ki je izpraznjeno vsled smrti Mezey-a.

Pariz 9. Senator Prevost-Delaunay je istotako napovedal interpelacijo radi odstopa Beaurepaire-a. Na hodnikih zbornice se govori, da ministri predsednik Dupuy in justični minister Lebret namerjata v parlamentu najstrožje obsojati ravnanje Beaurepaire-a, ker je iz poročila predsednika Mazeau razvidno, da so očitanja Beaurepaire-a napram Bardu in Loewu neutemeljena. Loewa je Beaurepaire obdolžil, da je ukljub veljavnim določbam poročevanje v stvareh revizije izročil Bardu.

Milan 9. Električni tramvaj stoji, ker so vsi uslužbenci stopili v štrajk.

Rim 9. »Agenzia Stefani« poroča iz Massau-e: Po poročilih proizvedovalcev se je boj med četami rasa Makonnena in rasa Mangaša že pričel. Zatrja se tudi, da se je kralj Menelik obrnil proti jugu, ker se zanaša, da je vojska Makonnena močna dovolj.

Madrid 9. Vsled slabega vremena se ministri predsednik Sagasta ni mogel podati v palačo kraljice-regentinje. Odločitev krize je preložena.

PODLISTEK.

22

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOVA.

Poslovenil Večeslavov.

»Dober večer, Jagica«, pozdravil sem jo.

Deklica se je vstrašila, kakor da bi ji klas povlekel preko vratu.

»Da Bog da, Ivica«, mi je odzdravila živo, odkod ti, dragi moj?»

»Od doma, Jagica«.

»Kako je doma? Mati huda?»

»E, po stari navadi«.

Deklica je obrnila glavo, solza ji je, mislim, skočila na oko.

»A pogorelea?« je nadeljevala ona, ste se-li razdelili?»

»Nismo se. Ali sedaj pa bode menda resnica. Pozval me je varuh za jutri v mesto, da napravimo vse, kakor treba. Daj resnica, in ti — ti boš moja.«

Deklica ni rekla ničesar. Gledala me je, gledala velikim očesom in čudnim; ne vem, je-li se je smejala ali jokala.

»Pa ti nič, tebi je to vsejedno?« vprašal sem jo, spustivši svojo k njeni glavi.

»Nič?« je dvignila ona glavo, »kako vprašaš to, dragi moj? Zakaj ne jem, zakaj ne spim?»

»Ali ko ti pravim, resnica je. Kaj ti je?»

»Bojim se prevelike sreče«, stisnila se je

Shanghai 9. Francozki poslanik v Pekingju je umaknil zahtevo po razširjenju tukajšnjih francoskih naselbin.

Pariz 9. Poslanec Gauteret je prišel na interpelacijo glede odstopa Beaurepaire-a. Kako se je, so tudi drugi poslanci napovedali interpelacije radi afere Bard-Picquard.

Na javnem shodu in v zbornici.

Gospodovalna stranka tržaška je priredila v novem času tri velike predstave: jedno v gledališču, drugi dve v zakonodajnem zastopu tržaškem. S temi tremi predstavami smo se bavili v tem listu podrobno in smo po svoji možnosti, po svoji sodbi in po svojem prepričanju navedli vse, kar se nam je videlo primerno in potrebno v označenje tendence, kateri so sledili gg. režiserji.

Vendar se nam zdi potrebno, da se danes povračamo se svojo pozornostjo k velikemu protestnemu shodu v gledališču »Politeama Rossetti« in obema in jedinima sejama zadnjega deželnega zbora tržaškega.

Saj so nam ta uprizorjenja laške gospode podala obilico momentov za presojo mišljenja njihovega, njihovih čustev in njihovih — ciljev!

O gledališču pravijo, da mora biti kulturni zavod v najrazsežnejšem pomenu te besede: vzgojevalnica naroda par excellence. Tudi tem trem predstavam, ki so jih uprizorili signori tolikim aparatom, tolikim krikom in hrupom in ob točnem sodelovanju znane, izborna organizovane čete — klakerjev, je bil prvi in glavni namen ta: prepariranje laškega naroda tržaškega za namene in cilje laške gospode — torej: vzgoja v njih duhu.

mlada k meni; »vidiš, vezala, vpraševala sem mnogokrat travico, toda trava se ne zлага«.

»Pojdi«, sem jo udaril po rami, »v travici ni glavice, Jaz ti že čujem gosli«.

»O, da Bog da, Ivica moj«, rekla je dekleca a o tem se ji je tresel glas, »ker da veš, oče je slabe volje, pa vprašuje, kaj delajo ti Krušiči?»

Govorila sva dolgo in dolgo. Kaj? E, ako bočete, ničesar, ali vedno mi je bilo, kakor da molim »oče naš«!

»Z Bogom Jaga, duša moja!« sem rekel, postavivši se pred njo, in jo prijel za obe roki.

A ona je sedla dvignila glavico in stiskala mi roke, živo, živo do srca, pa rekla, gledajoča me jasnim svojim očesom:

»Z Bogom, z Bogom, dragi moj! Sree moje! Čuvaj te mati božja in lahka ti noč!«

Odtiral sem se brzo od nje, pogledal jo dva-, trikrat — in — — bežal sem domov.

Svetila je mesečina. Na dvorišču je stal Niko. »Ivica« mi je rekel zamišljeno.

»Kaj je?»

»Pojdeš li jutri v Zagreb?»

»Pojdem«.

»Bode-li kraj temu?»

»Bode, Niko«.

»Ali se povrneš brzo iz Zagreba«.

»Zakaj?»

»Bojim se Jarneja. Uh! To njegovo oko me bode kakor nož!«

To sta gg. Venezan in Hortis izrečno priznala na shodu dne 18. m. m. Prvi in drugi sta dvomila na tem, da bi njihovi protesti mogli omajati vladni sklep za osnovo hrvatskega gimnazija v Pazinu, in prvi in drugi sta iz tega spoznanja izvajala isto morilo, isti zaključek: izrekala sta svoje prepričanje, da roka jednega moža ne more porušiti »večne narave«; da jedna poteza s peresom ne more vzeti vrednosti in luči solcu njihovemu, modre barve obzorju njihovemu; da ne more izbrisati tisočletne knjige zgodovine njihove. V tem zmislu sta pozivala svoje: bodimo zložni v veri, močni v odporu, podvojimo svojo energijo in svojo srčnost! Sosebno glasen je bil sicer tihi in — nedolžni Hortis, ki je vskliknil: »Sinovi smo naroda, ki je vsikdar v takih trenutkih, ko se je zdelo, da je že obupal, zmagoval v bitkah — — Vedo naj bratje Italijani, (kateri?!), vsi naj vedo, prijatelji in nasprotniki, da novemu žaljenju, ki se nam pripravlja v Pazinu, postavimo nasproti vso večno moč našega plemena latinskega!«

Mar nimajo ti pozivi namena utrti laško ljudstvo v duhu sovražstva, v duhu neizprosne bojevitosti proti vsaki pravici našega slovanskega plemena?! Ali niso to pozivi do laškega ljudstva na zanikanje prava do — življenja sodeželanov slovanske krvi?! Ali niso to pojavi nestrpnosti, ki zvené kakor anakronizem v sedanjih časih moderne naziranja in povdarjanja človeškega prava, človeške enakosti in človeške svobode?! To je tisti duh, ki je prevejal nasilno upravo republike benečanske in kateri nam je ostal kakor žalostna dedščina do sedanjih časov; duh brezčutnosti in tiranskega mišljenja, ki preveja vse postopanje sedanje gospodovalne signorie, duh, ki je vzrokom žalostnih odnošajev v teh pokrajinah — vse ne-

»Ne boj se. Oženim se, razdelimo se Ti in Jelica k meni, Jarnej naj ide pure past, Je-li? Je-li Niko?»

»Mhm!« je pokimal Niko z glavo, smeje se neveselo in šel je z menoj v hišo.

Drugega jutra v Zagreb. Solnce se je žarilo, nebo je bilo kakor steklo, moje noge lahke. Matere nisem videl.

»Z Bogom, Ivica«, mi je zaklical Niko iz senika, pridi skoro«.

»Pridem; z Bogom Niko!«

Odšel sem z dvorišča.

»Ivica! Ivica!« je priletela za menoj Jelica. Rumene ji kite se frčale in se igrale v solcu kakor zlato; v desni roki je držala kolač in je vpila: »Na, ti, Ivica, kolač, vzemi, jej!« Jaz kolač v torbo! Poljubil sem devojko, pa hajdi z Bogom v Zagreb.

V Zagrebu so imeli semenj. Vse polno sveta. Kričanja, blaga, ljudij, česnika, blata, gospod, blata, kakor pri nas pri sv. Duhu. Preril sem se nekako do hiše poluslepega mizarja na Potoku — do svojega varuha. Stanovanje mu ni bilo prav po gosposko.

V blatnem dvorišču mala, nizka sobica. Mi nismo gospodje, škrici — mi Duhovljani, ali, da oprostite, pri mojem varuhu bilo je kako v hlevu. (Pride še).

»reče tega slovanskega prebivalstva, borečega se za obstanek, za človeka in naroda dostojno življenje, in ne želečega nikomur zlega in nikomur škode!!

V tem duhu hočejo signoria vzgajati in utrjevati tudi svoje potomce! To je namen njihovih shodov in škandalov — kakor rečeno — v njihovih zbornicah. Svojimi surovimi napadi na zakonite zastopnike slovanskega dela prebivalstva dajejo signori izglede, katerimi hočejo razpaljati strasti in slabe instinkte v svojih masah. Oni skrbijo torej na shodih in v zbornicah za vzgojo ljudstva, kakoršne potrebujejo oni za pripravljanje poti do svojih — ciljev in idejalov. Za tako vzgojo treba seveda tudi posebne metode. Oni slikajo ljudstvu odnose, ljudi in dogodke tako, da isto vidi povsod le sovražnike, a da se mu zajedno vid mrači tako, da ne more videti, kako krivično je — ono samo in kako služi namenom, na katere ono — vsaj po velikem delu — niti ne misli. Ta vzgoja torej ni namen sam za-se, ampak je sredstvo v doseganje onih ciljev, katere je cinično odkritosrečnostjo razkril poslanec Spadoni v svojem govoru v drugi seji deželnega zbora tržaškega.

Ta govornik je cinično, a zajedno hvalevredno odkritosrečnostjo popolnil in pojasnil, na kar so govorniki na protestnem shodu le namigavali. Kar so govorniki na shodu slikali v nekakem clair obscure, je vrgel dr. Spadoni na papir v debelih potezih in z vso poznano, lastno mu brezobzirnostjo. Na shodu so govorili le o »vrednosti in luči solca« njihovega in o »nostri fratelli italiani«, — gospod Spadoni pa je naravnost govoril o slavi Venecije, o dejstvu, da je to avstrijsko morje bilo nekdanj rimski posest in o žaru zvezde, ki blesti nad Rimom in ki naj zasmehlja na obzorju naših krajev! In v ta namen, da se to zgodi čim prej, je klical na delo zaspance v **kraljestvu italijanskem** in je pozival državnike **istega kraljestva**, torej tuje države, naj obrnejo svojo moč in **svoje delo** k »vratam vztočne Italije«!

Tako se je lepo popolnjevalo delo gospodov na shodu in v zbornici: na shodu so vneli sovražstvo do našega ljudstva, ker je to ljudstvo zid, ob katerem se razbijajo na tej zemlji valovi one agitacije, onih nad, katere so razkrivali v zbornici. Oni potrebujejo tega in one: sovražstva proti našemu ljudstvu, ker jim je to ljudstvo na poti, in vere njih ljudstva v ono bodočnost, o kateri je govoril Spadoni. Na shodu so leteli projektili obrekovanja na naše ljudstvo in na vlado, v zbornici pa je bil cilj tem projektilom — naša država.

Slepec bi moral biti oni, ki ne vidi te zveze, ki ne vidi metode, katere se poslužujejo oni za vzgajanje svojega ljudstva, in ki ne vidi ciljev te vzgoje.

Mi nočemo rekriminovati! Nočemo iskati onih, ki so sokrivi na tem, da je sploh moglo priti tako daleč, da se more javno in z vso brezobzirnostjo negovati taka vzgoja ljudstva. Mi se svoje strani bomo branili svojo narodno eksistenco in se borili tudi nadalje, kakor smo se doslej — po svoji moči in vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago. Opravičena pa je naša radovednost, da-li se odpro oči onim, ki so se dosedaj — hočemo biti mili sodniki in nočemo napisati menenja, ki nam sili iz peresa — motili v svojih računih in katerih vse postopanje kaže na popolno pomanjkanje političke psihologije, onega bistrega vida, ki gleda ljudem v dušo! Opravičena je naša radovednost, da-li se konečno vendar enkrat odpro oči onim, ki — zaslepljeni po starih zgrešenih tradicijah in po, rečimo tako, nesrečnih simpatijah — niso videli do sedaj, da je izvestnim idejalom poleg slovanskega rodu v teh pokrajinah na potu tudi — avstrijska država!

Politični pregled.

TRST, 10. januarja 1899.

Dr. Ferjančič o položaju. Minolo nedeljo se je L. podpredsednik zbornice poslancev, g. državni poslanec dr. Andrej Ferjančič, predstavil svojim volilem v Škofji Loki. Z ozirom na to, da je dr. Ferjančič star parlamentarec in jeden odličnjakov med slovenskimi poslanci, posebno pa še ozirom na dejstvo, da zavzima kakor člen predsedništva posebno častno mesto v zbornici sami, in slednjič z ozirom na dejstvo, da

se je slovenske javnosti polastilo neko nervozno vznemirjenje vsled nejasnosti in negotovosti glede razmerja med našimi poslanci in skupinami večine na jedri, ter med istimi poslanci in vlado na drugi strani — je umevno, da smo z veliko radovednostjo pričakovali poročila Ferjančičevega.

Uvodoma je govornik omenjal že dovolj znane razmere v našem parlamentu in je izjavil, da ob takih razmerah ne more ničesar poročati o parlamentarnem delovanju.

Take izjave smo pričakovali in ga menda ni volilec, katerega bi bila ista osupnila.

Važna pa je bila zatrditev g. poslanca, da je sedanja večina potrebna, ker se je z ustanovitvijo iste preprečilo večje zlo. V tem prepričanju ga ne moti niti dejstvo, da naše razmere še vedno »slabo stoj«. Po njegovem menenju treba namreč razločevati med večino in vlado. V nekako opravičenje centralne vlade je povdarjal govornik, da uplivajo nanjo deželne vlade in državni organi. A česa nam je pričakovati od kakih Rinaldinijev? Njega pa tudi ne vznemirja toliko, ako tudi pade sedanja vlada, samo da ostane skupaj sedanja večina. Dokler obstoji le-ta, mora biti tudi nova vlada tudi njej po godu. Če bi pa razpala sedanja večina, bi nova vlada mogla prav lahko ustanoviti novo večino, na katero že željno čakajo tudi Italijani, liberalni veleposestniki in morda tudi krščanski socialisti.

Veliko zlo se mu vidi v tem, da centralna vlada ne pozna naših razmer in da se brani prideliti si viših uradnikov, ki nam niso nasprotni in ki bi jo prav obveščali. Referenti v ministerstvih so čisto taki, da se prav bojimo, jim kaj povedati, v strahu, da ne bi s tem še pokvarili. To pa je zopet važen vzrok za to, da ne zapustimo večine, kajti ob takih razmerah moremo le s posredovanjem večine uplivati na vlado in se tako smemo zanašati, da pridemo do uspehov. Ali k vztrajanju v večini nas silijo tudi oziri na avstrijsko slovansko v obče. Sedanjim bojem so n. pr. jezikovne naredbe le pretveza, ta boj velja marveč — zistemu. Gorje nam, ako bi propadli v tem boju. Nemei so začeli že sami obupavati na tem, da bi jih njih taktika dovedla do zmage, dokler večina zložno odbiva njih napade. Mar naj jim sami pri-skočimo na pomoč?!

Preidši na naše potrebe in zahteve je menil govornik, da mu ne ugaja beseda »postulat«, ker ta beseda ni na svojem mestu, kjer se zahteva zadovoljenja uprav krvavim potrebam. Mi ne zahtevamo ničesar iz trmoglavosti, ampak le to, v kar nas opravičuje temeljni zakon. Taka zahteva je višje deželno sodišče v Ljubljani.

Govornik je opisoval na to postopanje višjega deželnega sodišča v Gradcu. Postopanje istega v slovenskih pravnih je še vedno večinoma nemško. Vlada lahko odpravi te nedostatke, ne da bi ji trebalo nastopati legislativno pot.

Istotako je opravičena naša zahteva po vseučilišču v Ljubljani.

Poleg teh je stavila naša »Zveza« še družih zahtev, na katere pričakujemo odgovora, čim se snide državni zbor.

Izjavi slovenskih deželnih poslancev štajerskih (Priobčeni te dni tudi v tem listu. Ured.) pripisuje govornik veliko važnost, ker priča, da je postal položaj za štajerske Slovence jako kritičen. Na Koroškem in Primorskem so razmere istotake, da bi mogli tudi tam skleniti jednako izjavo. »Slovanska krščansko-narodna zveza« ne bode prezirala te izjave štajercev. Ali ta izjava ni rešila vprašanja, kake konsekvence je izvajati, ako vlada ne ustreže našim zahtevam: ali naj zapustimo večino in jo porušimo, ali naj se oklenemo večine še tesneje in zahtevamo od iste, da odslovi sedanjo vlado? Govornik je odločno le za drugo alternativo. A še le potem, ako bivečina odklonila to zahtevo našo, potem bi še nastalo vprašanje, da-li nam je možno ostati v večini. Dr. Ferjančič je uverjen, da se večina odloči za nas! Meni pa tudi, da dobimo od vlade ugoden odgovor in da ista ne postavi sebe in večine v tak »dilema«.

Do tu so segala izvajanja govornikova o političnem položaju, zaključil pa je svoj govor s pojasnilo o železniškem vprašanju tržaškem. Ta zanimiva pojasnila priobčimo prihodnjič. Istotako povemo nekoliko svojega menenja o političnem delu govora Ferjančičevega.

Kriza na Ogerskem. Poročila z Dunaja se ne glase baš ugodno za položanje barona Banffy-a. Na raznih straneh hote vodeti, da cesar ni posebno milostljivo vsprejel Banffy-a. Merodajnim činiteljem da je v prvi vrsti ležeče na tem, da se — zlasti z ozirom na stališče države na zunaj — ohrani ukupnost obeh polovic. To da se mora doseči. V soglasju s to vestjo je tudi večerajšnja vest, da se je naložilo Banffyju, naj se vnovič pogaja z opozicijskimi strankami in naj skuša doseči kako sporazumljenje. Sodba je pa taka, da je ravno Banffy-jeva oseba na potu vsakemu kompromisu, ali drugače povedano: Banffy bo moral iti!

Na poziv Banffy-a so se voditelji liberalnih desidentov posvetovali že večeraj. In potem bodo sledila pogajanja z opozicijskimi strankami.

Domače vesti.

Poroka. Gospod Fran Arek, asistent c. k. državne železnice v Pulju, se je poročil z gospodično Pavlino Krajnik. Bilo srečno!

Laško računjanje. — **Viva l'Istria italiana!** Kjer se vse udeležuje velike gonje — poklicani in nepoklicani —, kako bi mogli mirovati gospodje v laškem političnem društvu za Istro? Tudi oni — in med prvimi so bili — so se oglašili svojim protestom proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu. Pa to jim ni zadoščalo, hoteli so storiti še več. Izdali so nekakov manifest, v katerem pripovedujejo o nervozni delavnosti nasprotnikov Italijanov. Ali ti nasprotniki da se motijo, ker ne poznajo italijanske energije. Vsem naj velja bojni klic »Viva l'Istria italiana!«, vse družji naj to sl. politično društvo!

Po tem vznemirjenem pozivu pa dela manifest svoje — laške račune. Nad 500 členov da ima to društvo sedaj, ali to število se mora pomnožiti 10., dá: 100 krat!

To so laški računi. Oddahnimo se malo in računajmo potem nekoliko tudi mi.

100×500 je menda 50.000. Italijanov pa je v Istri vseukupe 118.000; a to po statistiki, ki so jo priredili oni sami dobrohotnim sodelovanjem dobrohotnih prijateljev, v resnici pa jih ni niti 100.000. Toda med temi 100.000 je menda tudi nekaj žen in otrok! Po statistiki bi sodili, da je povprečno razmerje med nad 24-letnimi možkimi osebami na jedri in drugimi možkimi osebami ter ženstvom na drugi strani približno 1:4. Kje hočejo torej vzeti svojih 50.000 udov, tudi ko bi ne bilo laško kmečko ljudstvo poprek tako zanemarjeno, da nima prav nikakega zmisla za javno življenje in tudi ko bi signoria imela — česar pa nima — toliko srea in ljubezni do trpinov, da bi jim sploh dovoljevala sodelovanje na javnih stvarih? Koga hočejo torej strašiti se svojo armado na — papirju? Ali pa morda ne vedo, kaj — pišejo? To pa bi ne bilo lepo od gospodov, ki so vzeli v zakup vso inteligenco in kulturo!

Kar se torej dostaje vsikla o »Istria italiana!«, naj gospoda le pogledajo v službeno statistiko! V tem zrealu bodo videli sami sebe, kako — lažejo!

Resnica o dogodkih v otvoritveni seji dež. zbora tržaškega. Ker se je hotelo trditi od izvestnih strani, kakor da so naši poslanci pretiravali glede dogodkov v otvoritveni seji dež. zbora tržaškega in se je sosebno hotelo oporekati trditvi, da so se metali tudi kosi lesu doli v dvorano, da razpršimo vse dvome, navajamo tu del brzojavke od 28. m. m., ki jo je priobčil milanški »Corriere della Sera« od 31/31. Ta odstavek se je glasil:

»Italijanska večina v zbornici je protestujé zapustila dvorano, med tem ko je občinstva na galeriji tulilo (urlava) proti slovenskim poslancem: Ven z izzivalci!

Poslancev manjšine je šest. Mnóžica je odtrgala okvirje oken in je metala iste proti rečenim poslancem«.

Občni zbor društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov se bode vršil prihodnjo nedeljo v mali dvorani »Narodnega doma« v Celji in ne v gostilni pri Radaju na Bregu, kakor se je poročalo poprej. Dnevni red tega zborovanja ima za društvo, oziroma odvetniške in notarske uradnike sploh, take važne točke, da se pri-

čakuje vsestranska obilna udeležba. Zaradi tega je odbor naprosil slavno načelstvo narodne čitalnice v Celju, da je za zborovanje prepustilo svoje prostore. Zunanji člani pa se pozivljajo, da se udeležijo zborovanja, ako ni mogoče osebno, pa vsaj pismeno po pooblaščenih.

Ak. društvo „Slovenija“ priredi v petek, dne 13. prosinca t. l., svoj IV. redni občni zbor z nastopnim dnevnim redom: A. 1.) čitanje zapisnika III. obč. zbora; 2.) čitanje zapisnika občnega zbora br. društva „Triglav-a“; 3.) poročilo odbora; 4.) poročilo teh. kluba o letnem tečaju 1897/8; 5.) volitev enega oz. dveh odbornikov in ev. volitev častnega sodišča; 6.) slučajnosti. B. Zabavni del.

Lokal: Restavracija Robitschek, I. Wipplingerstrasse. Začetek: točno 1/2 8 uri zvečer.

Slovanski gostje dobro došli.

Jubilejni darovi družbi sv. Cirila in Metoda. Poslali so dalje: Podružnica za Kotmaro Ves 10 gld., katere je nabral od Mohorjanov č. g. župnik Vintar v Bilji Ves. — G. Jak. Meško v Juršineh 9 gld. — Podružnica „Poljanska dolina“ po č. g. župniku J. Ramovšu 20 gld. — Podružnica v Št. Petru na Pivki 70 gld. — Po gospej Loopoldini Šavnikovi v Kranju zbirko 30 gld. — Iz Postojne na račun g. župnika Venediga v Ormožu 20 kr. — Slavna okrajna posojilnica v Krškem 5 gld. — Podružnica v Konjicah 37 gld. — G. Franc Kralj iz Loke pri Mengšu 11 gld. — G. J. Perdan, veletržec in zalagatelj Cirilskih vžigalic v Ljubljani, 100 gld. — Literarni klub v Ljutomeru 2 gld. — Ženska podružnica v Kamniku po tajnici gospodičini M. Vemšak 71 gld. — Večerni zaslužek portirja v Celju 1 gld. 10 kr. — Podružnica za Celovec in okolice po č. g. stolnem kaplanu Jos. Hribarju 42 gld. 70 kr. — Slavno upravnistvo „Slov. Lista“ 5 gld. 45 kr. — Moška podružnica v Gorici po č. g. dr. A. Gregorčiču 16 gld. — G. Rajko Arce v Ljubljani na željo g. Vladimirja Jelovskega, pesnika Sinfonij, 5 gld. (Pride še).

Stenografov pomanjkuje na Primorskem povsod. Posebno čutijo to pomanjkanje slovenski odvetniki, ki zastopajo iščejo izvežbanih brzo piscev v naših pokrajinah. Sčasoma pa bomo kakor je upanje, tudi pri nas preskrbljeni v tem oziru. Učitelj se je že oglašil; učencev se pa še oglašil, razen že vpisanih, gotovo še drugih. Opozorjamo na oglas na zadnji strani.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje dne 25. decembra do včerajšnje sobote, 31. decembra, umrlo je 58 moških in 65 ženskih, skupno 123 oseb. Lansko leto je umrlo ta teden 101 oseb. Doba umrlih je bila: 17 do 1 leta, 24 do 5 let, 5 do 20 let, 8 do 30 let, 11 do 40 let, 15 do 60 let, 32 do 80 let, 11 čez 80 let. Povprečno znaša umrljivost ta teden 38,6 od tisoč. Vzrok smrti je bila najčim več jetika v 18, bolezni v sapnikih v 26 od navedenih slučajev.

Društvo „Hajdrih“ na Proseku javlja, da radi neprevidjenih zaprek ne bode imelo svoje veselice napovedane za dan 5. februarja, pač pa bode imelo isti dan plesni venček.

Na veselje rojanske ženske podružnice v slovanski čitalnici dne 6. t. m. so darovali sledeči gg.: Ivan Marija Vatovec dež. poslanec 4 K, Ivan Burger c. kr. poštni kontrolor poslal 2 K, I. Turk 2 K, Furlan, duhoven, 2 K, dr. Gregorin 1 K 40 stot., Farožič 1 K 40 st., dr. J. Abram 1 K 40 st., S. Bartel 1 krono, A. Žkufca 1 K, č. g. Normali, duhoven, 1 K, g. Trnovce ml. 60 st., Smuc 60 st., F. Gustin 40 st., Pegan 40 st., M. Mandić 40 st., Pregelj 40 st., N. N. 40 st., Modic 40 st., N. N. 20 st. Presrečna hvala cenjenim darovalcem!

Z okna padel. Včeraj ob 1. uri popoldne je dveletni Julij Saulich padel iz okna hiše, kjer stanujejo njegovi starši, ulica Giulia št. 26, II. nadstropje. Težko poškodovanega otroka so mimo idočci pobrali in ga nesli v lekarno Godina, kjer so ga obvezali in ga potem prevedli v bolnico.

Okradena. Včeraj popoldne je bila Marija Illen, stanujoča v ulici Cappello št. 1, ko je bila pri maši v cerkvi sv. Antona novega, iz žepa ukradena mošnja s 90 gld.

Ogenj. Včeraj o poludnjestih po noči je nastal ogenj v trafiki in trgovini s papirjem, v Via della Cassa di Risparmio, lastnina Ludovika Fritza. Gasilec so kmalo udušili ogenj. Škode je okoli 1000 gl. Kako je nastal ogenj, se ne ve.

Roparski napad. 47-letni pek Matej Krainer se je napotil peš z Reke v Trst, da bi tu našel dela. Srečno je došel do Bazovice. Tu se mu je pridružil neki nepoznani človek. Siromašni Krainer je bil še tako dober, da je ponudil nepoznanemu čašico žganja. A komaj sta bila oddaljena nekoliko korakov iz Bazovice, je nepoznanec prijel Krainerja za vrat ter ga jel tepsti s pestmi, zahtevajoči od njega, naj da ven svoj denar. Hkratu mu je segel v žep ter mu je odtrgal uro in verižico in — odnesel pete. Siromak Krainer je bil tako izdelan in prestrašen, da ni bil niti govora o tem, da bi mogel bežati za lopovom, ali pritekli so mu drugi na pomoč, ki so ujeli roparja in ga izročili orožnikom v Bazovici. Krainerja so vzeli na zapisnik in so ga potem odveli v bolnico tržaško, ker je bil ranjen na glavi. Lopova pa so odveli v zapore.

Različne vesti.

Eno za drugo. Ko je nemški kralj Rihard »z levovim sreem« se postavil od sultana Saladina, kateremu je bil gost, je vprašal Turka, ki je bil zelo dobre volje, da-li si sme izprositi kako milost? In ko mu je sultan potrdil to, je rekel kralj: »Prosim te, dragi brate, zabrani, da v tvojem cesarstvu bivajoče katoliške, protestantske in grške kristijane ne bodo vedno psovali s krščanskimi psi.« — Sultan mu je odgovoril smehljaje: »Rad ti izpolnim to željo, toda tudi ti mi moraš izpolniti neko prošnjo.« — »Kako?« je vprašal kralj. — »Prepovej, da v tvojem kraljestvu odslej ne bodo klicali pse kakor sultane!«

»Simplicissimus.«

Kanibalstvo na Kongu. S Konga, te belgijske naselbine v Afriki, prihajajo strašne vesti. Kakor javljajo iz Bruselja, so Kanibali v Ubangi nedavno pojedli 4 Belgijce, a ni dolgo temu, ko je bilo 65 vojakov žrtva Kanibalom. Trgovska agenta Badar in Glezel sta prišla, v spremstvu nekaj vojakov, v dotiko z domačini ob reki Mangalji. Le-ti so jih gledali sovražno. Ker sta se trgovca bala, sta prosila za pomoč načelnika konžkega okrožja. Le-ta jima je poslal 42 vojakov. Toda črni domačini so navalili na došlece prej, nego jim je došla pomoč. Trgovca in vojake, 25 na število, ki so ju spremljali že popred, so divjaki pobili vse do zadnjega, jih oropali, slekli jim obleko in jim pojemali orožje. Na to so šli nasproti četi, prihajajoči trgovcem na pomoč, ki sta pa tačas seveda že bila ubita z spremstvom ured. Kanibali so pobili tudi to četo, a vse ubite, 65 vojakov in 4 Evropejce, so pojedli.

Dosedaj se še ni posrečilo iztrebiti grozodejstva kanibalizma med črnimi domačini. Oblike kanibalizma v raznih plemenih so različne. Tako n. pr. plemo Monbutov rado je otroke, plemo Mangeri ima najraje meso odraslih ljudi, namočeno v vodi. Plemo Barokov ne prizanaša niti lastnim mrličem, katere si celo hranijo, da se dalje obdrže. Plemo Bangalov meče mrtvece po noči v reko, da zjutraj ložje odero kožo. Zjutraj odrezujejo žrtvam glavo in potem kosajo truplo. Česče se dogaja, da prirejajo gostje človeškim mesom in v ta namen iščejo žrtev. Tako umejo lepe črнке vabiti mlade neizkušene vojake v sela domačinov, kjer jih potem zgrabijo in pojejo.

Lampetovo „Cvetje s polja modroslovskega“.

Pisatelj išče leka v »resničnem modroslovju« proti bedam današnje dobe. Zato bi trebalo ustavljati se »krivemu modroslovju« ter širiti ono, ki je »pravo«. Besedo si hoče izbirati »prav domačo«, prav takó, kakor jo narekuje »sreč«. Lična beseda — blago sreč, kakó krasno se ujema to! Pisatelj misli na neko »modrost sreč«, kakor da modroslovje izvira iz srčnih čutov! Pri vsem tem pa hoče pisatelj »temeljito« poučiti svoje rojake o »resnicah« modroslovja, — torej popularno in temeljito hoče pisati ob enem! Lepa naloga, a težko izvršljiva, prav kakor jahanje dveh konjev hkratu! Ako se pomislimo, da obeta pisatelj, da priobči same »resnice« v »lični« obliki, sploh »pravo modroslovje«, priznati moramo, da je napel naše pričakovanje do skrajne mere, tako, da postajemo preradovedni, odkod bode mogel jemati toliko na enkrat. Pisatelj nas posaja v dušno po-

loženje omamljenosti kakor poet, ki nam zatrjuje na početku svoje drame: »Danes pa, moji dragi, čujete in vidite, kar niste še nikoli. Podam Vam med in cvet vse poezije«. — Tako glasi »Predgovor« temu »Cvetju«. Pogledimo torej, koliko je jedra v teh obetih!

V »Uvodu« pravi pisatelj, da je brezštevilnih resnic, do katerih nas vodi naš um. »Brezštevilnih resnic«! Po pisateljevem menenju — uprav sofisticnem — je vse »resnica«, kar nam pravi naš um, t. j., kar si domišljujemo. Predstavljati si kaj brez ozira na predmete predstavljanja pravi se — domišljevati. Tako si misli pisatelj »resnice«; kajti on pravi: »Poglavitne resnice modroslovske spoznavamo brez posebne težave«! Treba se tem resnicam samo »privaditi«!! To se pravi: modroslovje je igrača, saj ne potrebuje »posebne težave«; tudi kar je absurdno, t. j., kar je tudi največja budalost, se spoznava, ako človeka na njo »privadiš«! Se vé, pes se privadi tudi palice; tudi marsikateri »homo sapiens«, če mu budalost neprestano trobiš v ušesi, jo spozna. Samo ne pršajte, kako?! — Po tej znanstveni poti so resnice se ve dober kup; one se kar mejpotoma pobirajo kakor vijolice v spomladi.

Ostanimo še nekoliko pri stavku: »Poglavitne resnice modroslovske spoznavamo brez posebne težave«. Ako je modroslovje znanost, tedaj velja o njem, kar o vsaki znanosti: da se namreč resnice dobivajo s trudom. Gori povedani klasični stavek pisatelj me spominja nekega drugega stavka njegovega v njegovem »Dušeslovju«, kjer trdi nekaj podobnega, da dušo spoznati nikakor ni težavno. Kar je bilo Du-Bois-Reymond ena svetovnih uganjk, to je našemu pisatelju sam sport! V zvezi s tem stavkom dobivajo modroslovni izreki pisateljevi svoj pomen, ki je preznačilen za prosojo znanstvenega stališča pisateljevega: da znanosti je trud neznan. Kar je vsem učenjakom delalo preglavice, kako bi prišli do trdnih resnic, to vse teče našemu modroslovcu gladko iz rokava, »brez posebne težave«. Po našega pisatelja sodbi je Darwin bil prav slaba glava, ker pravi na nekem mestu, da »ženjalni« so oni učenjaki, kateri na svojem trudopolnem delu niso izgubili potrpljivosti. In stari klasiki grški so bili bebei, ki so rekali, da se vsemu dobremu pozna trud in »pôt« z obraza! Ako se pomisli, koliko poizkusov in žrtev je svet stalo najdenje vsake, tudi priproste znanstvene resnice, potem previdimo, kako lahkomišelnja je trditve o »breztrudljivosti« resnice! Gotovo, da naš pisatelj ne pozna knjige Whewell-ove o induktivnih znanostih; tam bi lahko našel zapisane trude, katere je stalo znanstveno delovanje. Ali je pisatelj kdaj slišal, po kolikih trudih je I. Kepler izračunal in našel resnico, da planeti krožijo v eliptičnih dragah?! Po teoriji našega pisatelja je torej Kepler bil bebec. Kaj je to mar njemu?! Menda se drugod resnice pridobivajo trudoma, — si misli on — a v noetiki (nauku o mišljenju) po njegovem menenju gotovo ne; kajti on piše o spoznavanju: »Tudi to je znano vsakemu (!), kaj je spoznanje in kdaj spo-

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustriran cenik zastoj in franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapetarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš, šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo

znavamo. Kdor tega ne ve, temu ne moremo pomagati. — Tako govori »modroslovec« o nauku spoznavanja!! (Pride še.)

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 10. »Wiener Ztg.« javlja: Nj. Vel. cesar je z Najvišim ročnim pismom od 6. t. m. imenoval vojvoda Aosta viteza »slatega runa«.

Dunaj 10. »Wiener Ztg.« objavlja Najviše ročno pismo od dne 8. januarja ministerskemu predsedniku grofu Thunu, s katerim se državni zbor sklicuje za dan 17. januarja.

Dunaj 9. Glasi se, da deputacija gardnega polka pruskega ne dospe semkaj — kakor je bilo določeno sprvega — že 11., ampak 17. t. m. Voditelj jej bode polkovnik Schwarzkoppen, ki izreče cesarju Franu Josipu čestitke ob 50-letnici, odkar je poslednji imejitelj tega polka.

Dunaj 9. Dne 17. t. m. neha doba globoke žalosti po cesarici Elizabeti.

Dunaj 10. »Neue Freie Presse« javlja: Minister za zunanje stvari, grof Goluchowsky, bode zahteval od prihodnjih delegacij kredita, da se ustanovi avstro-ogersko poslaništvo v Washingtonu. Obojestranska odposlanca se povišata v poslanika.

Brno 10. Minolo noč so imeli socialisti shod, na katerem so se vsprejele resolucije za preosnovo tiskovnega zakona. Po shodu so bile demonstracije po ulicah. Policija je zaprla več oseb.

Dunaj 10. Cesar je imenoval sekijskega svetnika dr. Rosnerja voditeljem oddelka za novinstvo v ministerskem predsedništvu.

Budimpešta 10. Neodvisna stranka in stranka, ki zastopa program iz leta 1848., sta pred sejo zbornice poslancev imeli posvetovanje, v katerem sta izvolili odbor, ki se udeleži pogajanj za kompromis. V ta odbor sta bila izvoljena poslanci Fran Košut in Ivan Toth.

Sliši se, da se odposlanci vseh opozicijskih strank predpoludne zberejo v posvetovanje radi kompromisa.

Pariz 10. Kakor poroča »Agence Havas«, namerja prvi predsednik kasacijskega dvora v pomirjenje duhov, čim se dovrši preiskava o reviziji procesa Dreyfus, takoj prevzeti predsedništvo kazenske komore, da bo vodil razprave precej od začetka.

Stenografijo

podučeval bode na teden po 3 ure Josip Ahtik. Poizvedbe v ulici S. Spiridione številka 3, II. nadstr.

Išče se

učiteljica ali učitelj za češčino. Prosi se, naj se popraša sub A. B. pri upravnistvu našega lista.

Trte za oplemenitev

čiste vrste, bodisi odrezke ali bilfe, prodaja z garancijo pristnosti, oskrbnitvo posestva na gradu Arch na Kranjskem, postaja Krško-Videm.

Proda se

lepa kočija in »brun« z dvojno opremo vse skoraj novo; eventualno tudi mlad lep konj po primerni ceni.

Naslov pri upravnistvu tega lista.

Hiša na prodaj!

V bližini mesta je na prodaj prostorna hiša ob lepi cesti, ki je pripravna za vsako obrt in letovišče. Več se izve v tiskarni lista »Edinosti«.

Čuvaj se senjske roke! dobi se v administraciji našega lista.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, se meni:

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijubljenjša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo

za želodec.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja apetit in odvrta lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V puščah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja »pri črnem orlu«

Praga, Malastran, ogel Šporenjeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Lettenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva »Edinost« za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—, (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr.

V Trstu se razprodaja »Edinost« po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Škledju pri gosp. Antonu Sancin (Drejač) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gasperšič. — Izven Trsta prodaja se »Edinost« v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovinci! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: »V edinosti je moč!«